

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ СОТУНУН
КОНСТИТУЦИЯЛЫК ПАЛАТАСЫНЫН СУДЬЯЛАР КОЛЛЕГИЯСЫНЫН
АНЫКТАМАСЫ**

Абдигалил Садыбакасович Эргешовдун кайрылуусун өндүрүшкө
кабыл алуудан баш тартуу жөнүндө

2021-жылдын 8-апрели

Бишкек шаары

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясынын төмөнкү курамы: Л.П. Жумабаев, Ж.А. Шаршеналиев, К.Дж. Кыдырбаев, катчы К.А. Аблакимовдун катышуусунда Абдигалил Садыбакасович Эргешовдун кайрылуусун карап чыгып, төмөнкүлөрдү

Т А П Т Ы:

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына 2021-жылдын 1-мартында А.С. Эргешовдун "Кыргыз Республикасынын Жазык кодексин, Кыргыз Республикасынын Жоруктар жөнүндө кодексин, Кыргыз Республикасынын Жазык-процесстик кодексин, Кыргыз Республикасынын Жазык-аткаруу кодексин, "Мунапыс берүү негиздери жана аны колдонуу тартиби жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын колдонууга киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 7-беренесинин 4-бөлүгүнүн 2-пункту Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 20-беренесинин 1-бөлүгүнө, 28-беренесинин 1, 2-бөлүктөрүнө, 40-беренесинин 1-бөлүгүнө карама-каршы келет деп таануу жөнүндөгү өтүнүчү келип түшкөн.

Кайрылуудан жана ага тиркелген материалдан келип чыккандай, Жалал-Абад областынын Базар-Коргон райондук сотунун 2016-жылдын 26-январындагы өкүмү менен А.С. Эргешов Кыргыз Республикасынын

Кылмыш-жаза кодексинин 166-беренесинин 4-бөлүгүнүн 3-пункту боюнча (1997-жылдын 1-октябрындагы редакциясы) күнөөлүү деп табылып, 7 (жети) жылга эркиндигинен ажыратылып, ошол эле Кодекстин 63-беренесинин негизинде белгиленген жаза шарттуу деп эсептелинип, 2 (эки) жыл сынак мөөнөтү белгиленген.

Ал эми Жалал-Абад областтык сотунун жазык иштери жана административдик укук бузуулар жөнүндөгү иштер боюнча соттук коллегиясынын 2016-жылдын 30-майындагы өкүмү менен Базар-Коргон райондук сотунун 2016-жылдын 26-январындагы А.С. Эргешовго карата чыгарылган өкүмү өзгөртүлгөн. Тактап айтканда, Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодексинин 313-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1, 2-пункттары менен (1997-жылдын 1-октябрындагы редакциясы) күнөөлүү деп табылып, эсептик көрсөткүчтүн 40000 (кырк миң) өлчөмүндө, башкача айтканда 4000000 (төрт миллион) сом өлчөмүндөгү айып жазасына кириптер кылынган.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун жазык иштери жана административдик укук бузуулар жөнүндөгү иштер боюнча соттук коллегиясынын 2016-жылдын 15-сентябрындагы токтому менен Жалал-Абад областтык сотунун жогоруда көрсөтүлгөн өкүмү күчүндө калтырылган.

Арыздануучунун айтымында, кийинчерээк ал Кыргыз Республикасынын Жогорку сотуна 2019-жылдын 1-январынан тартып колдонууга киргизилген Кыргыз Республикасынын Жазык кодексинин негизинде, ага карата жазык ишин жаңы жагдайлар боюнча карап берүү жөнүндө арызы менен кайрылган. Бирок, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун жазык иштери жана административдик укук бузуулар жөнүндөгү иштер боюнча соттук коллегиясынын 2019-жылдын 23-майындагы токтому менен А.С. Эргешовдун аталган арызы канааттандыруусуз калтырылган.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун жогоруда көрсөтүлгөн токтомунда А.С. Эргешов Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодексинин 313-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1, 2-пункттары менен (1997-

жылдын 1-октябрындагы редакциясы) айып жазасына тартылгандыгы, ал эми 2019-жылдын 1-январынан тартып колдонууга киргизилген Кыргыз Республикасынын Жазык кодексинде аталган кылмыш 326-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1, 2-пункттары боюнча квалификацияланууга жатаары жана негизги жаза катары айып каралбагандыктан, А.С. Эргешовдун жазык иши жаңы жагдайлар боюнча кайра кароого жатпай тургандыгы белгиленген.

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 6-беренесинин 5-бөлүгүнө ылайык жаңы милдеттерди же оордотуучу жоопкерчиликти белгилөөчү мыйзам же башка ченемдик укуктук акты өткөн мезгилге карата колдонулбайт, ал эми 20-беренесинин 1-бөлүгүндө Кыргыз Республикасында адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндиктерин жокко чыгаруучу же кемсинтүүчү мыйзамдар кабыл алынбашы керек деп көрсөтүлгөн.

Мындан тышкары, кайрылуу субъектиси Конституциянын 28-беренесинин 1-бөлүгүнө шилтеме жасаган, ага ылайык эгерде укук бузуу жасалгандан кийин ал үчүн жоопкерчилик жокко чыгарылса же жеңилдетилсе, анда жаңы мыйзам колдонулат.

Ушуга байланыштуу, өтүнүчтүн автору 2019-жылдын 1-январынан тартып колдонууга киргизилген Кыргыз Республикасынын Жазык кодексинин 326-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1, 2-пункттары боюнча санкция оор болсо, анда ал ага карата колдонулбаарын, ошондой эле аталган берененин санкциясында айып пулдун негизги жаза катары көрсөтүлбөгөндүгү жана ошол эле Кодекстин 68-беренесинде айып пулдун өлчөмү боюнча тиешелүү категориясы анын абалын жеңилдетүүчү жагдай болоорун белгилейт.

Жогоруда баяндалгандардын негизинде, арыздануучу талашылып жаткан ченемди Кыргыз Республикасынын Конституциясына карама-каршы келет деп табууну суранат.

Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясы кайрылууну изилдеп чыгып, "Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө"

конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 2-бөлүгүнүн негизинде текшерүүнү жүргүзгөн судья Л.П. Жумабаевдин маалыматын угуп, төмөнкү тыянакка келди.

Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 97-беренесинин 7-бөлүгүнө ылайык Конституция тарабынан таанылган укуктар жана эркиндиктер мыйзам, ченемдик укуктук актылар тарабынан бузулуп жатат деп эсептелсе, ар бир адам алардын конституциялуулугун талашууга укуктуу.

"Кыргыз Республикасынын Жазык кодексин, Кыргыз Республикасынын Жоруктар жөнүндө кодексин, Кыргыз Республикасынын Жазык-процесстик кодексин, Кыргыз Республикасынын Жазык-аткаруу кодексин, "Мунапыс берүү негиздери жана аны колдонуу тартиби жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамын колдонууга киргизүү тууралуу" Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын талашылып жаткан ченеминде 1997-жылдын 1-октябрындагы Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодекси боюнча соттолгон адамдардын жазык иштери, эгерде алар соттолгон статьялардын санкциялары Жазык кодексинин 87-беренесинин 2-бөлүгүнүн эрежелери боюнча Жазык кодексинин тийиштүү беренелеринин санкцияларынан ашып кетсе, кайра каралсын деп белгиленген.

Кыргыз Республикасынын Жазык кодексинин 326-беренесинин 2-бөлүгү ири өлчөмдө же жоопкерчиликтүү абалды ээлеген кызмат адамы тарабынан опузалап пара алгандыгы үчүн IV категориядагы айып салуу менен үч жылга чейинки мөөнөткө белгилүү бир кызмат ордун ээлөө, же болбосо белгилүү бир иш менен алектенүү укугунан ажыратуу менен IV категориядагы, тактап айтканда жашы жетелектер үчүн – төрт жылдан алты жылга чейин, башка адамдар үчүн – жети жыл алты айдан он жылга чейин эркиндигинен ажыратуу жазасын караштырат. Ал эми ошол эле Кодекстин 64-беренесинин 2-бөлүгүнүн төртүнчү абзацында жана 3-бөлүгүндө айып жана белгилүү бир кызмат ордун ээлөө, же болбосо белгилүү бир иш менен алектенүү укугунан ажыратуу негизги гана эмес кошумча жаза катары да

колдонулушу мүмкүн, ошондой эле негизги жазага аталган Кодексте каралган учурларда жана тартипте бир же бир нече кошумча жаза кошулушу мүмкүн деп орнотулган.

Ошондуктан, А.С. Эргешовдун талашылып жаткан ченем боюнча жалпы юрисдикциядагы соттор тарабынан чыгарылган соттук актыларды жүйө катары келтириши, талашылып жаткан ченемдин конституциялуу эместигин далилдөөчү укуктук негиздеме катары эсептелинүүгө жатпайт жана анын маңызын жана мазмунун туура эмес түшүнүүсүнүн кесепетинен келип чыккан. Ошондой эле, сот адилеттигин башка соттор тарабынан жүзөгө ашыруу тажрыйбасындагы конкреттүү иштер боюнча талаштарды кароо "Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө" конституциялык Мыйзамына ылайык Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын ыйгарым укуктарына кирбейт.

"Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө" конституциялык Мыйзамдын 24-беренесинин 2-бөлүгүнө ылайык, ишти конституциялык сот өндүрүшүнүн алкагында кароого мыйзамдын, башка ченемдик укуктук актынын, Кыргыз Республикасы үчүн күчүнө кире элек эл аралык келишимдин же Конституцияга өзгөртүүлөр тууралуу мыйзамдын долбоорунун Конституцияга ылайык келүүсү жөнүндөгү маселеде күмөндүүлүктүн пайда болуусу негиз болуп эсептелет.

Ал эми жогоруда аталган конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 3-бөлүгүнүн 1-пунктуна ылайык, эгерде кайрылуу таризи жана мазмуну боюнча аталган конституциялык Мыйзамдын талаптарына ылайык келбесе, судьялар коллегиясы кайрылууну өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартат.

Жогоруда аталган тыянактардын негизинде, "Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө" конституциялык Мыйзамдын 28-беренесинин 2-бөлүгүн, 3-бөлүгүнүн 1-пунктун жетекчиликке алып, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялар коллегиясы

А Н Ы К Т А Д Ы:

1. Абдиджалил Садыбакасович Эргешовдун өтүнүчү өндүрүшкө кабыл алуудан баш тартылсын.

2. Келтирилген өтүнүч жана ага тиркелген материал арыз берүүчүгө кайтарылып берилсин.

3. Аныктама Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасына даттанылышы мүмкүн.

Судьялар коллегиясы:

Л.П. Жумабаев

Ж.А. Шаршеналиев

К.Дж. Кыдырбаев